

**การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
THE ADMINISTRATION BASED ON THREEFOLD LEARNING OF
SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE LOEI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

พระนพพัสดุ ยโสโร (พรมราช)*

นักศึกษาศาสาพุทธบริหารสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

Phra Nawaphat Yasotaro (Phommarat)

Student of Master of Education

Lecturer of Buddhist Educational Administration

Mahachulalongkorn Buddhist University, Loei Religious College

*Corresponding Author E-mail: nawaphat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา และ (3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสานวิธี ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 143 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .958 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นักวิชาการ จำนวน 5 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและหาข้อสรุปสำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก
2. การศึกษาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านศีล ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิต ด้านสมาธิ ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ด้านปัญญา ผู้บริหารควรสนับสนุนบุคลากรพัฒนาตนเอง

คำสำคัญ: การบริหาร; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1;

Abstract

This research aimed to: (1) study the administration of school administrators, (2) study the administration based on of school administrators, and 3) provide a guidance for develop the administration of school administrators based on the Threefold Learning for school administrators under The Loei Primary Educational Area Office 1. Population of research were 143 administrators in the schools, and the samples were 108 of the administrators, selected by stratified sampling and simple random sampling. The tool used in this process was a questionnaire with its reliability, analyzed by Cronbach's Alpha coefficient, value of .958. The statistics used to analyzed the data were: Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation. And, researcher interviewed the target group were 5 of educational experts, selected by purposive sampling. The data were analyzed by the content analysis to find the conclusion.

The research results were as follows:

1. The statistic scores of the administration for school administrators under Loei Primary Educational Service Area Office 1 in overall and each-aspect perspectives were at a high level.

2. The statistic scores of the administration accordance with the Threefold Learning for school administrators under Loei Primary Educational Service Area Office 1 in overall and each-aspect perspectives were at a high level.

3. The guidance for develop the administration accordance with the Threefold Learning for school administrators under Loei Primary Educational Service Area Office 1 found that: In terms of morality, administrators should be a role model for living and behaving in sufficiency. Meditation: administrators should create motivation to work in order to achieve results according to the goals set. Intellectually, administrators should support personnel to develop themselves, such as training, further education.

Keywords: Administration; Loei Primary Educational Area Office 1;

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติ หรือเป็นศาสนาแห่งความเพียรพยายาม หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าจึงเน้นมุ่งที่การปฏิบัติเป็นสำคัญ หลักคุณธรรมและศีลธรรม ของพระพุทธศาสนาที่มีผลต่อสังคมไทย คือสามารถเข้ามาพิสูจน์ได้ด้วยตนเองว่าอะไรจริง อะไรไม่จริง พระพุทธศาสนาให้ทุกคนมาพิสูจน์ได้ด้วยการปฏิบัติด้วยตนเองว่าได้ผลจริงหรือไม่ การเลือกหลักธรรมมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจะเป็นนักบริหารที่เก่งและดี ควรประพฤติ ปฏิบัติธรรม ข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับศึกษา คือสิกขา 3 หรือไตรสิกขาการศึกษาเป็นสาระของการปฏิบัติทั้งหมดในพระพุทธศาสนาและการปฏิบัตินั้นท่านเรียกว่าสิกขา อันได้แก่ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา เป็นระบบการปฏิบัติธรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์มีขอบเขตครอบคลุม

มรรคทั้งหมด และเป็นการนำเอาเนื้อหาของมรรคไปใช้อย่างหมดสิ้นจบบริบูรณ์ จึงเป็นหมวดธรรมมาตรฐานสำหรับแสดงหลักการปฏิบัติธรรมและมักใช้เป็นแม่บทในการบรรยายวิธีปฏิบัติธรรม (ทิพยาพัศ คลังแสง, 2556: 3 – 4)

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญเป็นอย่างมากที่สุดอย่างหนึ่ง เพื่อเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินชีวิต มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยที่ดีงามมีความพร้อมที่จะประกอบอาชีพได้ ตลอดจนสามารถเอาความรู้เพื่อใช้ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เริ่มจากการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพมีหลักการเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมุ่งเน้นความเป็นไทยคู่กับสากล เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนโดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2564: 10) การศึกษาเน้นการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถอย่างเต็มศักยภาพทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีกระบวนการเรียนรู้และทักษะที่จะรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการอ่าน การเรียนรู้ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้แหล่งแสวงหาความรู้และเกิดการใฝ่รู้ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ตามความถนัดหรือความสนใจของตนเอง สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม โดยให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 7)

คำว่าไตรสิกขา หรือ สิกขา 3 แปลว่า ข้อที่จะต้องศึกษา ข้อปฏิบัติที่เป็นหลักการสำหรับศึกษาคือ ฝึกหัด อบรมกาย วาจา จิตใจและปัญญาให้ยิ่งขึ้นไปจนบรรลุจุดหมายสูงสุด คือ พระนิพพานและความหมายคล้ายคำว่า “ภาวนา” ซึ่งแปลว่า การทำให้เกิด การทำให้มีให้เป็น การทำให้เจริญ การเพิ่มพูนการอบรม หรือ ฝึกอบรม ซึ่งหากนำหลักไตรสิกขาเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อใช้พัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนรู้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวพระพุทธศาสนา ที่ถือว่าเป็นกระบวนการที่เกิดจากการพัฒนาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และให้มีขึ้นในตัวมนุษย์เองด้วยการลงมือปฏิบัติจนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญและมีความเลื่อมใสศรัทธาในการที่จะประพฤติตามคำสอนนั้นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้จนเกิดปัญญาเช่นนี้ผู้เรียนหรือผู้รับการฝึกฝนอบรมย่อมเกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1 จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในปี 2564 ด้านคุณภาพ พบว่า มีจุดอ่อน คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่พึงประสงค์ นักเรียนขาดความรู้ ทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ 21 ครู/บุคลากรทางการศึกษา/นักเรียนมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษยังไม่ผ่านเกณฑ์ ครูนำกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning มาใช้ในการเรียนการสอนน้อย และครูยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นครูมืออาชีพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1, 2565: 26)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยที่สนใจที่จะศึกษาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อจะนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาครู อาจารย์ ให้มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในโรงเรียนให้มีความเก่ง ดี และมีสุข เป็นการสนับสนุนการบริหารงานในสถานศึกษาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เป็นการศึกษาแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research) ซึ่งมีทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้กำหนดขอบเขตด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการทำวิจัยเรื่อง “การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษาตามขอบข่าย และภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล และหลักไตรสิกขาก็คือ ศีล สมาธิ และปัญญา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ยึดแนวคิดของพระอริการสกายแลบ ธมมธโร (นามโท) เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านบริหารวิชาการตามหลักไตรสิกขา
2. ด้านบริหารงบประมาณตามหลักไตรสิกขา
3. ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา
4. ด้านบริหารงานทั่วไปตามหลักไตรสิกขา

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ผู้วิจัย ได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การ

บริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และหลักไตรสิกขา จำแนกตาม หลักธรรมในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา

2. ตัวแปรตาม ตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ คือ การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริหารวิชาการตามหลักไตรสิกขา ด้านบริหารงบประมาณตามหลักไตรสิกขา ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา และด้านบริหารงานทั่วไปตามหลักไตรสิกขา

3. ขอบเขตประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ปีการศึกษา 2564 มีจำนวน 143 โรงเรียน จำนวน 143 คน

2. กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 รวมทั้งสิ้น 108 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตัวแปรตำแหน่งหน้าที่และนำไปเทียบสัดส่วนจากประชากรตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อยโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3. กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

2) ผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารเชิงพุทธ จำนวน 2 คน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 143 โรงเรียน

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564 – มีนาคม พ.ศ. 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research) ซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ รายงานการวิจัยรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) แล้วนำมาวิเคราะห์โดยการหา ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสาร ตำรา ข้อมูลสถิติ รายงานการวิจัย รายงานของหน่วยงานต่าง ๆ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ชนิด คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถาม มี 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

5 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 1 ด้าน คือ

1. ด้านบริหารวิชาการตามหลักไตรสิกขา

2. ด้านบริหารงบประมาณตามหลักไตรสิกขา

3. ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา

4. ด้านบริหารงานทั่วไปตามหลักไตรสิกขา

โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

5 หมายถึง การบริหารตามหลักไตรสิกขาอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง การบริหารตามหลักไตรสิกขาอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง การบริหารตามหลักไตรสิกขาอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การบริหารตามหลักไตรสิกขาอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง การบริหารตามหลักไตรสิกขาอยู่ในระดับ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end)

แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 ติดต่อประสานงานไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่คณะครุศาสตร์ เพื่อขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย เพื่อนำไปยืนยันต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

1.3 ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเอง โดยนำแบบสอบถาม จำนวน 108 ชุด ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ต่อไป

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของการกรอกข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละชุด

2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จำนวน 5 คน

2.2 ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารถึง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ประกอบด้วย หนังสือขอความร่วมมือ แบบสัมภาษณ์ เนื้อหารายละเอียดวิจัย ก่อนหนึ่งอาทิตย์ พร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

2.3 ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและขออนุญาตบันทึกเทป และถ่ายรูปเพื่อประกอบการสัมภาษณ์

2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ไปทำการวิเคราะห์และสรุปผลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง โดยการหาจำนวนความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทั้งโดยภาพรวมหลายด้านและหลายข้อและนำมาเปรียบเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคริต (บุญชม ศรีสะอาด, 2555: 43) และแปลผลดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อยที่สุด

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักไตรสิกขา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In – Depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาค่าความเที่ยงตรง (IOC: Index of Consistency)
2. หาค่าความเชื่อมั่น (Alpha - Coefficient)

สถิติพื้นฐาน

1. หาค่าความถี่ (Frequency)
2. หาค่าร้อยละ (Percentage)
3. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการบริหารงานงบประมาณด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านการบริหารงานวิชาการทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้บริหารพัฒนาหลักสูตร

สถานศึกษาให้ทันสมัยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหารติดตาม นิเทศ และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ผู้บริหารแสวงหาวิธีในการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลากหลายวิธีเหมาะสมสำหรับนักเรียนแต่ละคน ผู้บริหารให้ครูผู้สอนทำงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอนเรื่องต่าง ๆ และผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกับ ตามลำดับ

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านการบริหารงานงบประมาณทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้บริหารมีระบบตรวจสอบติดตามโดยให้มีรายงานการใช้งบประมาณ ผู้บริหารจัดทำระบบและกลไกการจัดทำนโยบายและแผนงบประมาณ อย่างเหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารใช้จ่ายงบประมาณอย่างตรงไปตรงมาตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย ผู้บริหารจัดทำแผนงานโดยมีการประมาณการรายรับรายจ่ายตลอดจนคาดการณ์อย่างเหมาะสมตามแผนงานที่กำหนดไว้ และผู้บริหารจัดทำระบบตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผนปฏิบัติการ อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ดังนี้ ผู้บริหารสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งบุคลากร เพื่อสรรหาบุคลากรที่เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน มาปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงาน ผู้บริหารกำหนดแผนงานบุคลากรทำงานสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารดำเนินการทางวินัย การลงโทษ โดยใช้หลักความถูกต้องตามระเบียบควบคู่กับหลักคุณธรรม ผู้บริหารพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลโดยใช้หลักคุณธรรมอย่างเหมาะสมและทันสมัย และมี 1 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารมีการวางระบบประเมินวิทยฐานะครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านการบริหารงานทั่วไปทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ดังนี้ ผู้บริหารประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ผู้บริหารดำเนินการระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเข้มแข็ง ผู้บริหารประสานงานราชการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ครอบคลุมเป้าหมายอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด และมี 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง คือผู้บริหารจัดระบบดูแลอาคาสถานที่และสภาพแวดล้อมที่ทันสมัยเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ตามลำดับ

2. การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ศึกษาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้

ดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา ด้านบริหารงบประมาณตามหลักไตรสิกขา ด้านบริหารวิชาการตามหลักไตรสิกขา และด้านบริหารงานทั่วไปตามหลักไตรสิกขา ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านบริหารวิชาการตามหลักไตรสิกขา พบว่า การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านบริหารวิชาการตามหลักไตรสิกขา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารวางแผนงานด้านวิชาการครอบคลุมตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม และสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารให้ความใส่ใจความแตกต่างระหว่างผู้เรียนแต่ละคนในการจัดการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนแนะแนวการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และใช้ประกอบการสอน

2.2 ด้านบริหารงบประมาณตามหลักไตรสิกขา พบว่า การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านบริหารงบประมาณตามหลักไตรสิกขา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารการจัดทำแผนงบประมาณด้วยความรอบคอบ นำข้อมูลจากปีที่ผ่านมาพิจารณาวางแผนให้ดีขึ้นตามระบบ PDCA มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารวางแผนพัสดุ การจัดหาพัสดุแบบโปร่งใสตรวจสอบได้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินเพื่อเป็นวินัยทางการเงินของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2.3 ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา พบว่า การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีการแจ้งประกาศให้บุคลากรได้รับทราบเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม โดยยึดหลักการพัฒนาสมรรถนะ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสั่งคนการออกจากราชการโดยยึดตามระเบียบวินัย

2.4 ด้านบริหารงานทั่วไปตามหลักไตรสิกขา พบว่า การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านบริหารงานทั่วไปตามหลักไตรสิกขา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานภายนอกอื่น ๆ รวมถึงชุมชนสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารวางแผนจัดระบบการบริหารการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมีแบบฟอร์มข้อมูลรายละเอียดที่ผู้วิจัยทำขึ้นเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ได้ผลดังต่อไปนี้

3.1 การพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านศีล ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตและประพฤติปฏิบัติในความพอเพียง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร การประพฤติตนให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน

3.2 การพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสมาธิ การสร้างแรงจูงในการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การสร้างบรรยากาศการทำงาน

3.3 การพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านปัญญา ผู้บริหารควรสนับสนุนบุคลากรพัฒนาตนเอง เช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อ

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงบประมาณเป็นงานที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการบริหารงานทุกฝ่ายในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานทั้งหมดสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับณัฐพร นาคสุวรรณ และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2564: 167) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. การบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ศึกษาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา ด้านบริหารงบประมาณตามหลักไตรสิกขา ด้านบริหารวิชาการตามหลักไตรสิกขา และด้านบริหารงานทั่วไปตามหลักไตรสิกขา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักไตรสิกขา ที่ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นหลักธรรมพื้นฐานที่ใกล้กับความเป็นอยู่ของมนุษย์มากที่สุด สามารถ ที่จะปฏิบัติได้ในเบื้องต้น สอดคล้องกับ พระอธิการสกายแลบ ธมฺมโร (นามโท) (2562: บทคัดย่อ)

ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักไตรสิกขา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักไตรสิกขาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักไตรสิกขา รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขา และด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณตามหลักไตรสิกขา

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านศีล ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตและประพฤติปฏิบัติในความพอเพียง ด้านสมาธิ ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้านปัญญา ผู้บริหารควรสนับสนุนบุคลากรพัฒนาตนเอง เช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่บทบาทสำคัญที่จะนำพาองค์การพัฒนา การแสดงออกซึ่งศีล จะทำให้บุคลากรเกิดความศรัทธา ดังที่พระมหาอานนท์ อานนโท (ศรีชาติ) (2560: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวไตรสิกขาในโรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒน์ (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ให้ฝึกอบรมไตรสิกขาแก่บุคลากร โดยเน้นที่การปฏิบัติจริงและจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา ขณะที่โรงเรียนจัดบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตรทั้งนักเรียน สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ควรมีการอบรมบุคลากรในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพุทธธรรมเพื่อให้ครูมีทัศนคติที่ตรงกันโรงเรียนส่งเสริมบุคลากรและนักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น จัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์อย่างเป็นกัลยาณมิตรระหว่างครูผู้บริหารนักเรียนและชุมชน ส่งเสริมการ ฝึกสมาธิเจริญปัญญาในชุมชนด้วยนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกับผลผลิต คือ เห็นผลดีของการกระทำความดีของตน และควรประสานความร่วมมือในการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาอย่างจริงจังจากชุมชน และทำความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ซึ่งมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1. ด้านบริหารวิชาการตามหลักไตรสิกขา จากผลการวิจัย ผู้บริหารควรสนับสนุนแนวทางการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และใช้ประกอบการสอน ผู้บริหารควรนิเทศการศึกษาภายในแบบกัลยาณมิตรเสริมสร้างองค์ความรู้และเทคนิคการสอนสมัยใหม่ และผู้บริหารควรส่งเสริมการบริการทางวิชาการสถานศึกษาให้สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

2. ด้านบริหารงบประมาณตามหลักไตรสิกขา จากผลการวิจัย ผู้บริหารใส่ใจการตรวจสอบติดตาม การใช้งบประมาณเป็นระยะตามปฏิทินงบประมาณ รักษาระเบียบวินัยการเงิน ผู้บริหารควรจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินเพื่อเป็นวินัยทางการเงินของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารควรมีการวางแผนงบประมาณแบบมีส่วนร่วมกับบุคลากรตามความต้องการทุกภาคส่วน

3. ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา จากผลการวิจัย ผู้บริหารควรยึดระเบียบสั่งคนการออกจากราชการโดยยึดตามระเบียบวินัย ผู้บริหารควรดำเนินการทางวินัยและการลงโทษด้วยความรอบคอบ และผู้บริหารควรเสนอแนะ แต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐานวิชาชีพ

4. ด้านบริหารทั่วไปงานตามหลักไตรสิกขา จากผลการวิจัย ผู้บริหารควรวางแผนจัดระบบการบริหารการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารควรระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่จำเป็นจากชุมชนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการบริหาร และผู้บริหารควรจัดระบบส่งเสริม สนับสนุนอำนวยความสะดวกในการบริหารงานด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านศีล ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตและประพฤติปฏิบัติในความพอเพียง ผู้บริหารควรปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร ผู้บริหารควรการประพฤติตนให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน

2. การพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสมาธิ ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารควรการสร้างบรรยากาศการทำงาน

3. การพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านปัญญา ผู้บริหารควรสนับสนุนบุคลากรพัฒนาดตนเอง เช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อ ผู้บริหารควรการสร้างเครือข่ายวิชาการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1

2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

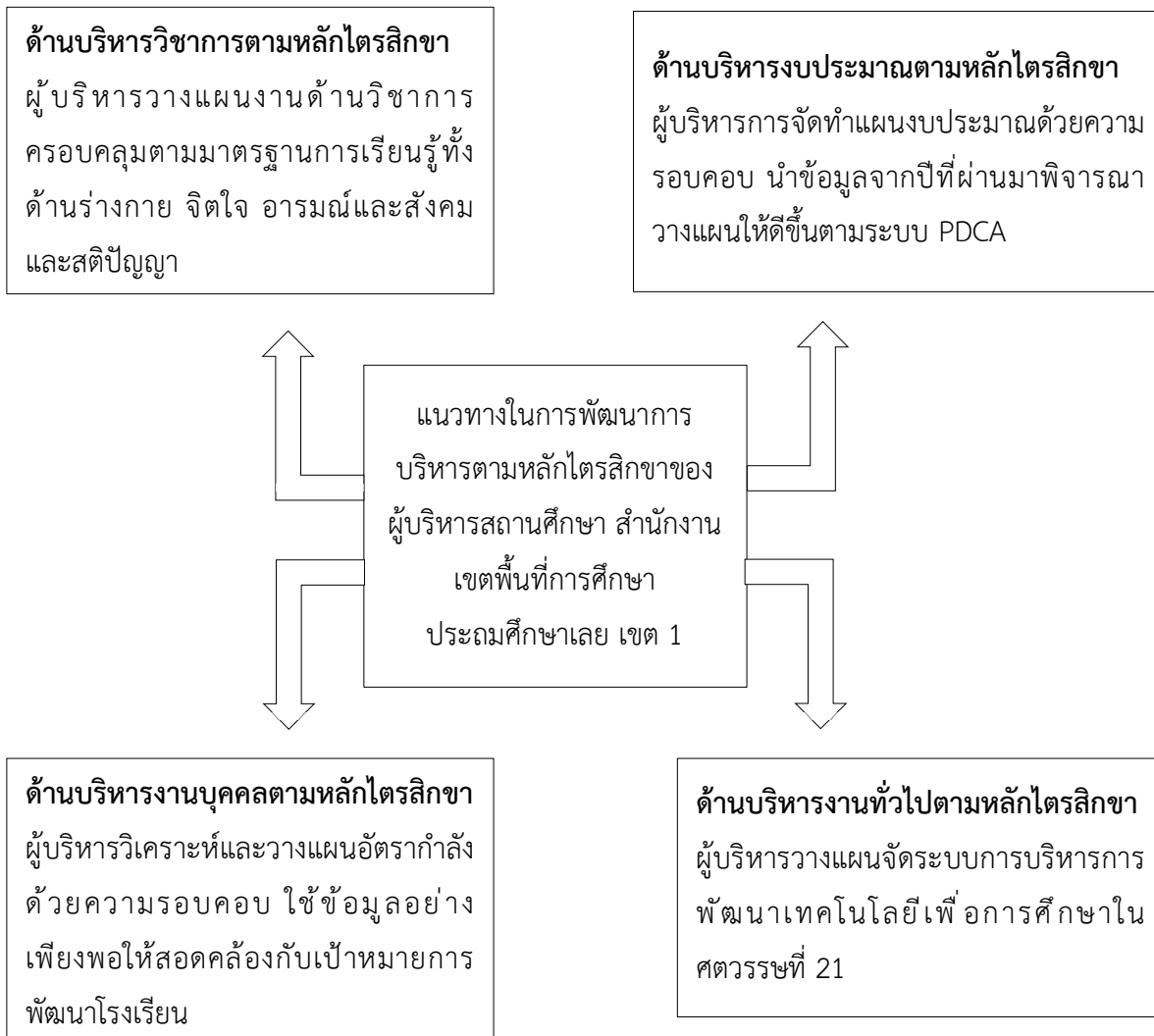
องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1 มีดังนี้

1. สภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 1 โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถ

เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล

2. ศึกษาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ศึกษาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคลตามหลักไตรสิกขา ด้านบริหารงบประมาณตามหลักไตรสิกขา ด้านบริหารวิชาการตามหลักไตรสิกขา และด้านบริหารงานทั่วไปตามหลักไตรสิกขา ตามลำดับตามลำดับ

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ด้านศีล ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตและประพฤติปฏิบัติในความพอเพียง ด้านสมาธิ ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้านปัญญา ผู้บริหารควรสนับสนุนบุคลากรพัฒนาตนเอง เช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. มาตรา 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.),.
- ทิพยาพัศ คลังแสง. (2556). การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ณัฐพร นาคสุวรรณ และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2564). การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. (Journal of Roi Kaensarn Academi 6(2) (กุมภาพันธ์ 2564), หน้า 167.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- พระมหาอานนท์ อานนโท (ศรีชาติ). (2560). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทวีวัฒนา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอธิการสกายแลบ ธมฺมธโร (นามโท). (2562). การบริหารสถานศึกษาตามหลักไตรสิกขา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. เลย: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.